

Utbildning och arbetsmiljö för Sug- & spolbilsförare

Roger Nilsson, TYA – Avfall Sveriges höstmöte 2011

Vad TYA är...

- Ideell förening
- Bildades 1975
- Yrkes- och arbetsmiljönämnd
- Arbetsmarknadens parter är TYAs huvudmän

...vilka är TYA...

Åkeri

Hamn

Taxi

Petroleum
/Däck

Flyg

Terminal
/Lager

Miljö

Cirka **17 000 företag** och **100 000 anställda** är anslutna till TYA

Dessa återfinns inom **7 branschområden**

3 av TYA:s grundläggande mål

UTBILDA

- 200 - 250 öppna och skräddarsydda kurser runt om i Sverige varje år.
- Gratis / kraftigt subventionerade.

PÅVERKA

- Beslutsfattare måste få upp ögonen för branschens betydelse och behov.
- En av TYA:s viktigaste uppgifter är att trygga återväxten av yrkesförare.

FÖRBÄTTRA

Arbetsmiljöprojekt som förbättrar arbetsmiljön i transportbranschen.

Utbildning och arbetsmiljö S&S-förare

1. Ny bok

- Introduktion och utbildning

2. Projekt

- Arbetsbelastningsmätning

Introduktion och utbildning

- **Sug- & spolbilsförarens arbetsmiljö**
- Biltyper, utrustning och körning
- Anläggningar och system
- **På jobb – fundera och diskutera**
- Andra områden

Ny bok – S&S-förarnas arbetsmiljö

S&S-förarnas arbetsmiljö - allmänt

- Arbetsmiljö och ansvar
- Skyddsombud
- SAM – systematiskt arbetsmiljöarbete

Ny bok – S&S-förarnas arbetsmiljö

Mikrobiologiska risker

- Ansvar, utbildning, riskanalys, skyddsutrustning
- Mikroorganismer – biologisk agens

Hygien

Vaccination

Ny bok – S&S-förarnas arbetsmiljö

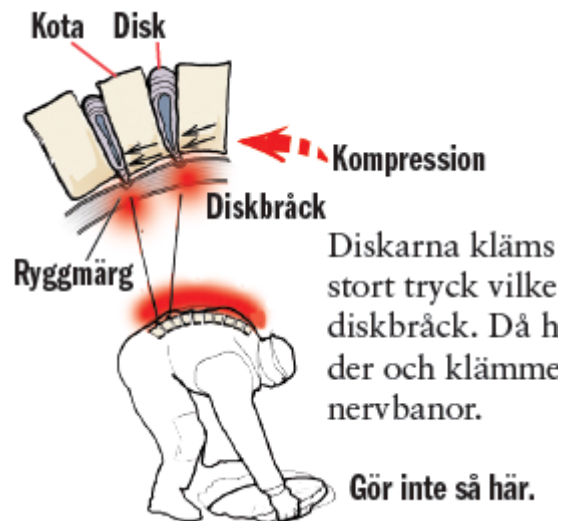
Belastningsergonomi – din kropp

Undvik helst att arbeta med slangen vilande på axeln

Vridning plus kompression av ryggraden = stor risk för diskbräck.

Ny bok – S&S-förarnas arbetsmiljö

Belastningsergonomi – din kropp

Med böjd arm hålls lederna ihop av starka muskler - inte ledbanden.

Drag slangen med böjd arm så skonas armens och handens ledband. Drag helst i midjehöjd. Byt sida för slangen för att försöka få variation. Gör omtag eller pausa om det blir för tungt.

Tips för att slippa lyfta slangen vid sugning - kläm fast slangen med locket och sätt foten på den för att stoppa eventuella kast.

På jobb – fundera och diskutera

- För användning i utbildningssammanhang
- Beskrivning av olika 'typ-arbeten'
  - Tömning av slamtoalett, fett-, oljeavskiljare
  - Fartyg
  - Källare i hyreshus, eget avlopp
  - Arbeten på skola/förskola...

Ny bok – Fundera och diskutera

PÅ JOBB - fundera och diskutera

På följande sidor beskrivs några typiska jobb för sug- och spolbilar. En del av beskrivningarna är upplagda för att locka till diskussion. Vi börjar med några enklare jobb för att fortsätta med mer komplicerade. Först tömmer vi en byggmugg!

Tömning av slamtoalett

Tömning av "byggmuggar" är ett perfekt jobb att lägga in på vägen mellan två andra kunder eller för att fylla upp tanken på väg till tömning. Se till att ha så full tank som möjligt vid tömning - det minskar bilens körsträcka vilket är bra för miljön.

Viktigt - blanda aldrig organiskt material med t ex oljor.

1 Sugslangen förlängs här med en smidig 2,5 tums slang.

Tre-tums slang

Ställ om bilens kupéfäkt till "ej friskluft" så slipper du dålig luft i hyten.

Fundera och diskutera

Gör en områdesanalys innan du påbörjar jobbet och ställ dig ett par frågor.

Frågor som:

Har platsen några speciella egenheter som kan försvåra arbetet?

Var är det bäst att ställa upp bilen?

Kan slangen träffa någon om den börjar slå - behövs avspärrning?

Är det något annat du ska tänka på?

4 Fyll på med sanitetsvätska.

Olika toalettmodeller

Byggtoaletter finns i flera utföranden. I manskapsbodar kan toaletten ha en separat vattentank och bara ca 20 liter i toaletten.

En del äldre toalettmodeller har ett avloppsrör för tömning, men det är ofta smidigare att tömma genom toalettisöppningen.

2 Sug rakt ner i toalettisöppningen. Om materialet är mycket hårt packat får du spola och suga samtidigt för att "spåda ut".

3 När toaletten är tömd ska den rensas och sugas ut igen. Sugslangen hålls på plats med foten. Sugningen manövreras med fjärrkontrollen.

5 Avslutningsvis fylls vatten på till ett lagom blandningsförhållande - ca 150 liter i det här fallet. Vattnet behövs för att det ska bli lättare att suga ut tanken nästa gång.

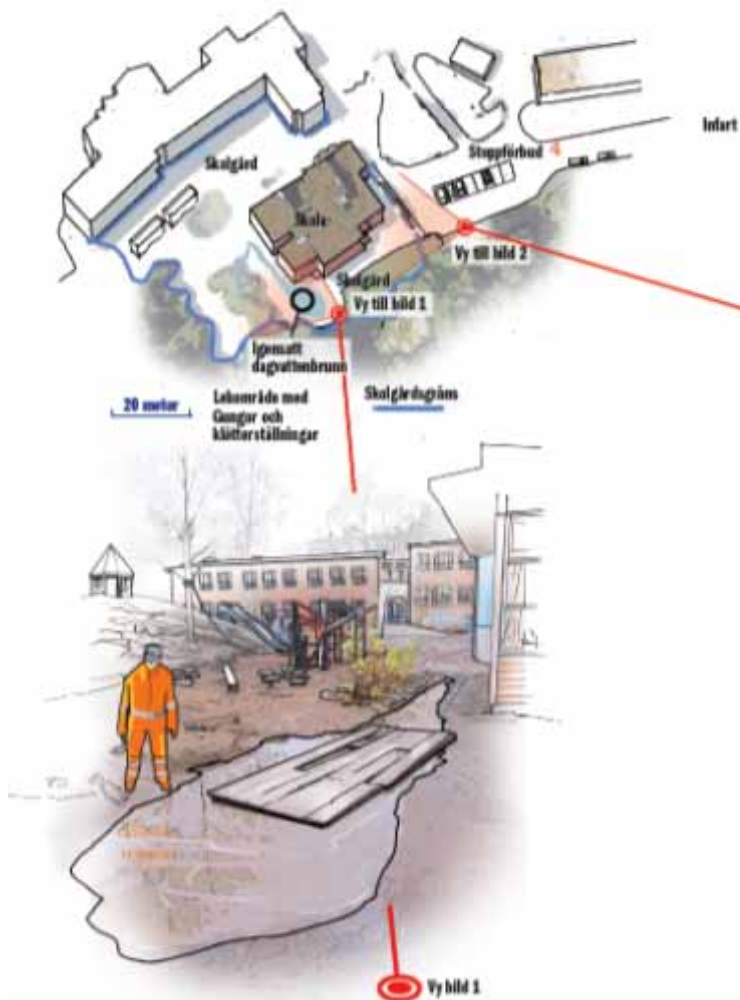
Sugen fjärrmanövreras.

Ny bok – Fundera och diskutera

Översvämning på skolgård

Plats: Skolgård ca kl 14.00

Uppdrag: Slamsuga en översvämmad dagvattenbrunn på en skolgård. Fundera på och diskutera hur uppgiften ska lösas på ett säkert och effektivt sätt.

Fundera och diskutera

Innan du påbörjar jobbet ska du inspektera det översvämmade området och ställa dig ett par frågor:

Frågor som:

Har platsen några speciella egenskaper som kan försvåra arbetet?

Hur mycket vatten kan översvämningen innehålla - har du tankkapacitet?

Har du tillräckligt med slangar så du räcker fram till översvämningen utan att backa in på skolgården?

Är det något annat du ska tänka på?

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Mätningar och analys utförda av:

Eva Bernmark & Mikael Forsman

Institutionen för folkhälsovetenskap

Avd. för arbets- och miljömedicin

**Karolinska
Institutet**

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Syfte

Att undersöka den fysiska arbetsbelastningen under arbete

- Total fysisk belastning
- Ryggens och armarnas arbetsställningar och arbetsrörelser
- Slanglängd, underlag, typ av lock, lockvikt
- Belastning vid utdragning av slang

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Metoder

1. Enkät – arbetsbelastning och besvär
2. Heldagsmätningar
3. Slangdragningsmätningar

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Heldagsmätningar

- Puls
- Ryggens och armarnas arbetsställningar och arbetsrörelser
- Observation och tidsregistrering av arbetsuppgifter

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Slangdragningsmätningar

- Grus, Långt & kort gräs
- Kraft & puls

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Slutledningar

- Den fysiska arbetsbelastningen (pulsen) är hög, men arbetet innehåller variation och bilkörningen ger möjlighet till återhämtning.
- I jämförelse med andra yrkesgrupper är dagsexponering av rygg-böjningar relativt hög, medan överarmarnas arbetsställningar ej är särskilt höga.

Projekt - Arbetsbelastning S&S-förare

Slutledningar forts.

- Ländryggen utsätts för kraftig belastning vid utdragning av slang, skjuvkraften kan hamna nära föreslagna gränsvärden, kompressionen dock ej alarmerande hög, p.g.a. att dragkraftlinjen ligger nära ryggraden.
- Gräs värst och vanligast.
- 3 tum slang ger högre dragkraft än 2,5 tum.
- Dragkrafterna överskrider ofta de som tillåts i föreskrifterna (AFS 1998:01)

Sammanfattande reflektioner

- **Kunskap om arbetet, arbetsteknik, risker...**
- **Viktigt med variation och återhämtning**
- Teknik, utrustning, hjälpmedel, skydd...
- Slangar och dess konstruktion
- Tankars/brunnars konstruktion, lock...
- Avstånd från farbar väg till hämtningspunkt, för att minimera slangdragning - Bygglov...

Roger.Nilsson@tya.se

Här hittar du oss på internet:

tya.se

transportjobb.nu

transportkompetens.se

arbetasakert.se